

Kivi taga seisab oma onu mälestuskivilt katte eemaldanud Alvis Laks, kivile osutab Anne Valdru, kes pidas oma õpetaja auks avamisel ka kõne.

Eero Vabamägi

Avati mälestuskivi emakeelepäeva isale

Pühapäeval avati Uljaste küla Liivoja talukohas mälestuskivi Meinhard Laksile tema sünnikodu õuel. Avamisele oli kohale tulnud ligi kuuskümmend inimest, kelle hulgas nii Laksi endisi õpilasi kui ka Eesti Looduskaitse Seltsi liikmeid.

Maria Uuetoa
toimetus@virumaateataja.ee

Mälestuskivi püstitamisega tegeles Eesti Looduskaitse Seltsi liige Hillar Mängel, kellele Laks oli selle ülesande usaldanud oma testamendis. Ka Meinhard Laks oli looduskaitse seltsi liige.

"Ei ole meie saladus, et ta (Meinhard Laks - toim.) tahtis, et siia Liivojale saaks tema auks mälestuskivi," ütles oma avakõnes Anne Valdru, kes on olnud Laksi õpilane praeguses Sonda põhikoolis.

Eribussiga avamisele

Mälestuskivilt kergitasid kattelina Laksi vennapoeg ja vennapojapoeg Aarne ja Alvis Laks.

Mälestuskivi raiumiseks ja püstitamiseks kasutati raha, mille Laks oli enda testamendis selleks otstarbeks jätnud. Mälestuskivi kõrvale istutas

Hillar Mängel looduskaitse seltsi poolt mägimänni.

Osa Sonda küla elanikke tuli mälestuskivi avamisele kohale selleks tellitud bussiga, nende hulgas laulumemmed, kes esitasid kaks Laksi kirjutatud laulu: "Tule meie männimetsa" ja "Pea meele meelepead".

Loeti ette ka Meinhard Laksi lapsepõlvemälestusi, kõnelesid ELKSi liikmed Hillar Mängel ja Aleksander Sinimäe. Viimane tuletas meelde ütlust, et kui teed pikka aega ei käida, siis see rohtub, ja kutsus üles kaaslasti mitte laskma rohtuda teel Laksi mälestuskivi juurde.

Kivi, millest raiuti austusavaldus Laksile, oli Mängel leidnud enda talu maalt. Mälestuskivi püstitamise võttis

Eesti Looduskaitse Seltsi Sonda osakond oma tegevuskavasse tänava jaanuaris ja raiuma hakati seda maikuu.

Kivi on paigutatud kümne meetri kaugusele autotee keskpaigast, et see ei häiriks ega ehmataks möödajaid ega põhjustaks nõnda liiklusõnnetusi.

Kask peab olema

Kuigi Meinhard Laksi soov oli, et kivi pandaks püsti talumaa piirile, kus kasvab tema meeliskask, otsustati see siiski panna hoovi sissesõidutee kõrvale, et see ei häiriks naabreid.

LAKS

- Meinhard Laks sündis 14. juulil 1922 ja suri 4. märtsil 2008.
- Tema viimane luulekogu "Rändaja" ilmus postuumselt 2009. aastal.
- Varem oli Laksilt ilmunud neli kogumikku.

Et kadunukese soovile rohkem vastu tulla, plaanivad Hillar Mängel ja Aarne Laks istutada mälestuskivi kõrvale ka arukase. "Aga sellise suurema puu, et liiga vits ei oleks," täpsustas Aarne Laks.

"Kivi on nüüd valmis ja paika pandud ja rõõm, et see nüüd tehtud on. See on lugupidamisavaldus temale (Laksile - toim.)," ütles Hillar Mängel lõpetuseks. Anne Valdru loodab, et kivi püsib kaua ja jääb teepervele möödujaid kõnetama, et emakeelepäeva isaks nimetatud Meinhard Laksi ka järeltulevad põlvkonnad mäletaks. See mälestuskivi on Uljaste Linnamäel asuva kõrval teine, mis Meinhard Laksi auks püstitatud.

Meinhard Laks oli emakeelepäeva idee autor, töötas Sonda põhikoolis oma 45aastase karjääri jooksul nii õpetaja, õppealajuhataja kui ka direktorina.

"Kivi on nüüd valmis ja paika pandud ja rõõm, et see nüüd tehtud on."

Hillar Mängel